

JAARVERSLAG

2011

juni 2012

Dierexperimentencommissie
Animal Sciences Group Lelystad

Jaarverslag van de DEC Animal Sciences Group Lelystad 2011

1. Inleiding

Werkgebied van de vergunninghouder:

Het onderzoek binnen ASG-Lelystad richt zich op landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren en biomedisch onderzoek. Er wordt o.a. onderzoek gedaan op het gebied van diergezondheid, humane gezondheid, genetica en reproductie, dierenwelzijn, diervoeding en voedselveiligheid. Men heeft de beschikking over o.a. laboratoria, High Containment faciliteiten, operatiekamers, ruimtes met humaan BSL III (Bio Safety Level) en veterinaire BSL IV inperking, proefdierfaciliteiten en diverse praktijkcentra.

2. Algemeen gedeelte

2.1. Plaats van de DEC binnen de instelling

De DEC van ASG-Lelystad maakt onderdeel uit van Wageningen University and Research Centre (WUR). Het Departement Dierwetenschappen van businessunit ASG van WUR laat zijn proefplannen toetsen door de DEC van Wageningen.

2.2. Taakstelling

De DEC is ingesteld door de vergunninghouder en heeft tot taak:

- De toetsing van dierproeven aan het gestelde wettelijk kader. Hierin is begrepen de beoordeling op ethische toelaatbaarheid van voorgenomen dierproef.
- Het adviseren aan de vergunninghouder omtrent de ethische toelaatbaarheid van voorgenomen dierproeven. Dit betreft de onderwerpen genoemd in Artikelen 2 (tweede en derde lid), 9, 10, 10b, 11, 12 en 13 van de Wet, in het bijzonder het afwegen van het ongerief van de proefdieren in relatie tot het wetenschappelijke en maatschappelijk belang, dat met de voorgestelde proef wordt beoogd. Deze beoordeling wordt gedaan aan de hand van een proefplan, dat tevoren wetenschappelijk moet zijn goedgekeurd.
- Het gevraagd en ongevraagd adviseren van de vergunninghouder over ontwikkelingen op het gebied van dierproevenbeleid en over vragen aangaande dierexperimenteel onderzoek. Evenals het adviseren van de vergunninghouder omtrent de ethische toelaatbaarheid van voorgenomen dierproeven binnen de instelling en aangaande – soms principiële- vragen of problemen met betrekking tot dierexperimenteel onderzoek.
- De DEC fungeert tevens als klankbord voor onderzoekers en andere direct betrokkenen ten aanzien van de ethiek van dierproeven.

- Het zorgdragen voor het bewaren van vertrouwelijkheid betreffende hetgeen door de DEC behandeld wordt.
- Het formuleren van criteria met betrekking tot het gebruik van proefdieren en de ethische toetsing van proefplannen.
- Het stimuleren van toepassing van de 3 V's: Vermindering, Verfijning en Vervanging van dierproeven.
- Het jaarlijks rapporteren (jaarverslag van de DEC) aan de vergunninghouder inzake de uitgebrachte adviezen en overige activiteiten van de DEC.
- De Wet op de Dierproeven (Wod) geeft aan dat een proef moet worden getoetst door een erkende DEC, maar geeft niet aan door welke DEC. De vergunninghouder van Wageningen Universiteit stelt, dat elke proef die binnen de eigen faciliteiten wordt uitgevoerd ook bij de DEC behorende bij die faciliteit dient te worden aangeboden voor toetsing. Indien het proefplan van een externe opdrachtgever al elders door een DEC is getoetst, dan wordt het proefplan binnen de DEC van ASG-Lelystad kort aan de orde gesteld.
- Indien nodig kan de DEC van ASG Lelystad, na goedkeuring van de vergunninghouder, functioneren voor andere instellingen. In 2.4. is aangegeven voor welke vergunninghouders de DEC toetst.

De omvang van het instituut en de veelheid en diversiteit van onderzoeksrichtingen worden weerspiegeld in een groot aantal zeer gevarieerde proefplannen dat ter beoordeling wordt aangeboden.

_____ maken gebruik van DRS, een elektronische aanvraagprocedure voor het uitvoeren van dierproeven, analoog aan het programma binnen Wageningen Universiteit. Binnen dit programma worden een aantal autorisatieniveaus gehanteerd waardoor alleen een erkend Artikel 9 functionaris een proef kan aanmelden bij de DEC. In Bijlage 1 is het proefplanformat weergegeven.

<i>Codering</i>	<i>Beoordeling door</i>	<i>Opmerkingen</i>
-----------------	-------------------------	--------------------

	<i>de pdk /KC* / voltallige DEC</i>	
Experimenten met gering ongerief (code 1)	pdk (proefdierkundige)	Advies van de pdk wordt voorgelegd bij de eerstvolgende plenaire DEC vergadering. De DEC behoudt zich het recht voor aanvullende vragen te stellen aan de onderzoeker en het advies aan te passen.
Experimenten met gering/matig ongerief (code 2)	Standaard: beoordeling door DEC Bij spoed: beoordeling door de KC	Proefplan wordt aangeboden aan de eerstvolgende plenaire DEC vergadering. Bij voorlopig positief advies van KC, behoudt de DEC zich het recht voor aanvullende vragen te stellen aan de onderzoeker en het advies aan te passen.
Experimenten met matig tot ernstig ongerief (code 3 en hoger)	Standaard: beoordeling door DEC Bij spoed**: beoordeling door KC	Proefplan wordt aangeboden aan de eerstvolgende plenaire DEC vergadering. Bij voorlopig positief advies van KC behoudt de DEC zich het recht voor aanvullende vragen te stellen aan de onderzoeker en het advies aan te passen.
Herhalingen van experimenten (alléén ongeriefcode 1 en 2) die eerder door de DEC van positief advies zijn voorzien en binnen de geldigheidsduur van het advies vallen, worden met maximaal 1 jaar verlengd.	pdk	Advies van de pdk wordt voorgelegd bij de eerstvolgende plenaire DEC vergadering. Het advies van de pdk wordt gefiatteerd door de DEC. Bij een herhalingsverzoek moet een welzijnsevaluatie bijgevoegd worden.
Overige experimenten of experimenten die naar oordeel van de proefdierdeskundige nader moeten worden getoetst.	Standaard: beoordeling door DEC Bij spoed beoordeling door de KC	Proefplan wordt voorgelegd bij de eerstvolgende plenaire DEC vergadering. Bij voorlopig positief advies van KC behoudt de DEC zich het recht voor aanvullende vragen te stellen aan de onderzoeker en het advies aan te passen.
Experimenten inzake het besluit biotechnologie bij dieren	DEC	Definitief advies door de DEC.

** Het advies van de Kleine Commissie dient unaniem te zijn. Indien dit niet het geval is wordt het te toetsen proefplan doorgeschoven naar de plenaire vergadering. Het advies van de Kleine Commissie wordt bij de eerstvolgende plenaire vergadering aan de orde gesteld/toegelicht.*

*** Alleen de volgende 3 gevallen vallen onder spoed:*

1) Hergebruik van proefdieren die anders verloren gaan

2) Acut nationaal belang

3) Economische belangen en hierdoor instituutbelang, wordt in de lijn neergelegd. Het afdeling/clusterhoofd kan vervolgens een verzoek voor spoedprocedure aanvragen bij de DEC.

De DEC streeft ernaar om de toetsing te structureren. Hiertoe wordt een formulier gebruikt, waarbij allereerst de rechtvaardiging van het wetenschappelijke en

maatschappelijke doel wordt beoordeeld ten opzichte van het ongerief aan de dieren. Daarnaast wordt veel nadruk gelegd op de 3 V's (Vervanging, Vermindering, Verfining), zie bijlage 1: structurele toetsing proefplannen. Het oordeel van de DEC wordt op basis van consensus verkregen.

Bij onduidelijkheden in een proefplan kan de verantwoordelijke onderzoeker uitgenodigd worden om een toelichting te geven op het betreffende proefplan tijdens de volgende plenaire DEC-vergadering.

Pas als de secretaris van de DEC of de pdk een door de DEC goedgekeurd proefplan ook administratief van een positief advies heeft voorzien mag een dierproef van start gaan.

2.4. Vergunninghouders waaraan advies werd uitgebracht

2.4.1. WUR-vergunninghouders

De DEC van de Animal Sciences Group (ASG) in Lelystad bracht advies uit aan de volgende deelvergunninghouders:

- [REDACTED]
Ontwikkelt kennis voor een duurzame en renderende veehouderij, vertaalt deze naar praktijkgerichte oplossingen en innovaties en zorgt voor de doorstroming van deze kennis.
- [REDACTED]
Draagt bij aan de bescherming van de dier- en volksgezondheid in Nederland door onderzoek aan, en advisering over dierziektes. Het is het nationale referentie-instituut voor de overheid en een internationaal opererend onderzoeksinstituut voor het bedrijfsleven.
- [REDACTED]
Een zelfstandige BV onder WUR die zich richt op strategisch en toegepast marien ecologisch onderzoek. [REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED]
Sub-afdeling binnen ASG-Lelystad

2.4.2. Niet WUR-vergunninghouders

De DEC van ASG-Lelystad bracht ook advies uit aan de volgende vergunninghouders:

- [REDACTED]
In het algemeen betreft het voedingsonderzoek en voedingsgerelateerde infectieproeven
- [REDACTED]
[REDACTED] is een onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau op het gebied van visstand- en waterbeheer. De focus ligt op de vis en de omgeving van de vis in alle soorten wateren in Nederland.
- [REDACTED]
[REDACTED] levert producten en diensten voor de veehouderij, akker- en tuinbouw. [REDACTED] is het proefbedrijf waar de dierproeven ten behoeve van de onderzoeksactiviteiten worden verricht.
- [REDACTED]
[REDACTED] is een producent van diervoeders die het voedingsonderzoek uitvoert binnen de faciliteiten van proefboerderij "de Viersprong" in Velddriel. Men richt zich op het ontwikkelen van additieven, het optimaliseren van het eindproduct en regulering van de voerinname.
- [REDACTED]
De onderzoeken die door ASG uitgevoerd werden in opdracht van [REDACTED] waren door de eigen DEC van [REDACTED] al van een positief advies voorzien. De DEC van ASG heeft deze proefplannen besproken om te beoordelen of ze verenigbaar waren met de missie en doelstelling van ASG.
- [REDACTED]
[REDACTED] heeft nog geen eigen vergunning. De proefplannen van deze organisatie worden onder de vergunning van ASG behandeld. Men produceert mond- en klauwzeervaccins.
- [REDACTED]
Prionics heeft nog geen eigen vergunning en de proefplannen worden onder de vergunning van ASG behandeld. [REDACTED] produceert tuberculines.
- [REDACTED]
[REDACTED] heeft nog geen eigen vergunning. De proefplannen van deze organisatie worden onder de vergunning van ASG behandeld. [REDACTED] houdt zich voornamelijk bezig met therapeutische peptiden- en antilichaamtechnologie.

2.5. Vermelding erkenning door Ministerie van VWS

De DEC is erkend door het Ministerie van VWS d.d. 11 augustus 1996 onder nr. GZB/VVB 974700.

3. Samenstelling van de commissie

Een aantal leden van de DEC overschrijden de maximale zittingsduur. In overleg met de directie is ervoor gekozen om, in afwachting van implementatie van de nieuwe EU-directive, de betreffende leden niet te vervangen.

In 2011 was de DEC van ASG-Lelystad als volgt samengesteld:

	<i>Deskundigheid *</i>	<i>Arbeidsverhouding</i>	<i>Betrokken bij dierproeven</i>
Voorzitter (extern)	3 en 4	Nee	Nee
Vice-voorzitter (extern)	1 en 3	Nee	Nee
Lid 1 (extern)	1 en 2	Nee	Nee
Lid 2	1 en 2	Ja	Ja
Lid 3	1 en 3	Ja	Ja
Lid 4	3 en 4	Ja	Ja
Lid 5	1 en 2	Ja	Ja
Adviseur (Proefdierdeskundige)	1, 2, 3 en 4	Ja	Ja
Secretaris DEC	n.v.t	Ja	Ja

* *Deskundigheid op gebied van:*

1. *dierproeven*
2. *alternatieven voor dierproeven*
3. *proefdieren en hun bescherming*
4. *ethische toetsing*

De Kleine Commissie werd tijdens iedere plenaire vergadering samengesteld voor de periode tot de volgende plenaire vergadering en geraadpleegd indien er om dringende redenen niet kon worden gewacht tot de eerstvolgende plenaire vergadering en de pdk niet gemandateerd was om hierover zelf te beslissen. Verder beoordeelde de KC proefplannen die tijdens de plenaire vergadering voorwaardelijk goedgekeurd of aangehouden werden en door de onderzoeker aangepast moesten worden. De KC bestaat minimaal 3 personen: de voorzitter en/of vicevoorzitter en twee leden van de DEC. Deze werden zodanig gekozen dat er geen binding was met het te toetsen proefplan. De KC kan slechts een positief advies geven als de beslissing unaniem is. Het advies heeft een voorwaardelijke status en wordt in de eerstvolgende plenaire vergadering van de DEC besproken. De proefdierdeskundige trad hierbij ook op als adviseur. In totaal werd over 37 aangepaste proefplannen het advies gevraagd van de KC.

4. Aantal vergaderingen

De DEC vergaderde in 2011 11 keer, meestal op de laatste vrijdag van de maand. Tijdens alle vergaderingen is het quorum van de helft +1 gehaald.

De DEC is van mening dat haar leden minimaal 80% aanwezig moeten zijn bij de DEC-vergaderingen om een goede discussie te waarborgen. Bovendien wordt als eis gesteld dat minimaal 2 externe leden aanwezig moeten zijn. Een aantal leden heeft hier niet aan kunnen voldoen, meestal vanwege dringende werkverplichtingen. Leden die niet aanwezig konden zijn bij een DEC-vergadering hadden de mogelijkheid om vooraf schriftelijk te reageren op de ingebrachte proefplannen waardoor toch een goede discussie mogelijk was. Gemiddeld was de aanwezigheid 83%.

De DEC heeft in 2011 3x een aanvullend overleg gehad met onderzoekers over hun project, omdat de DEC naar aanleiding van het proefplan een aantal vragen had die om verduidelijking vroegen.

De DEC heeft dit jaar de proeflocatie van [REDACTED] bezocht om zo een beter beeld van de proefdieraccommodatie te krijgen. Hierbij is ook gesproken met een aantal onderzoekers.

5. Overzicht van proefplannen waarvoor advies is uitgebracht

In totaal zijn 231 proefplannen aangeboden bij de DEC. In 2011 zijn 6 proefplannen via een spoedprocedure door de KC beoordeeld. Het door de KC uitgebrachte positieve advies werd in alle gevallen in de eerstvolgende plenaire vergadering bekrachtigd.

De beoordeling van de aangeboden proefplannen was als volgt:

Plenaire DEC:	170
pdk:	40
KC spoed	6
externe DEC*:	<u>15 +</u>
TOTAAL:	231

** Deze proefplannen waren door een andere DEC reeds van een positief advies voorzien en zijn in de DEC van ASG Lelystad gemeld*

Alle proefplannen die door de pdk van een voorwaardelijk positief advies waren voorzien werden in de eerstvolgende plenaire vergadering door de DEC gefiatteerd. In totaal werden er 37 proefplannen aangehouden. 26 hiervan werden na beantwoording van vragen en/of na min of meer ingrijpende aanpassing van het proefplan door de KC afgehandeld en van een positief advies voorzien, 7 proefplannen werden in aangepaste vorm in een volgende plenaire vergadering nogmaals beoordeeld en van een positief advies voorzien. 1 proefplan kon ook na de 2^e keer in de plenaire behandeling niet van een positief advies voorzien worden en is in aangepaste vorm de 3^e keer wel van een positief advies voorzien.

In 3 gevallen heeft de DEC de verantwoordelijke onderzoeker uitgenodigd om ter vergadering met de DEC te discussiëren over hun proefplan.

De hoeveelheid proefplannen die is aangehouden is t.o.v. vorig jaar met 23% verminderd. De DEC schrijft dit toe aan de toegenomen kwaliteit van de ingediende proefplannen. Een goede screening door secretaris en proefdierdeskundige voorafgaand aan de indiening bij de DEC en een goede terugkoppeling van de verbeterpunten naar de onderzoeker toe, als mede een toegenomen ervaring en inzet van de onderzoekers, zijn hier debet aan.

In bijlage 3 is weergegeven in welk gremium het proefplan besproken is, wat het advies was en welke voorwaarden er gesteld werden om tot een positief advies te komen.

6. Signalering, reflectie en evaluatie

Casus waar de DEC de invulling van de 3 V's (met name Verfijning) heeft bewerkstelligd:

Het doel van deze proef was het verkrijgen van caviasera. De DEC heeft bij het beoordelen van de proef vragen gesteld over met name de toediening van de teststof en de bloedafname. Naar aanleiding van deze vragen en na overleg met de opdrachtgever heeft de onderzoeker het proefplan aangepast: De intramusculaire toediening is vervangen door subcutane toediening, waarbij tevens is gekozen voor een milder adjuvans. Verder heeft de onderzoeker besloten om de laatste bloedafname d.m.v. orbitapunctie te combineren met de euthanasie van de proefdieren.

Casus waar de DEC moeite had met het morele doel:

Het doel van de proef met kippen, gehuisvest op batterijkooien, was om na te gaan of door middel van aanpassingen in de voersamenstelling, de (meetbare gevolgen van) stress, als gevolg van hitteperiodes en grote veranderingen in dagelijkse temperatuur verminderd konden worden. Deze problematiek speelt met name in het Oost Aziatische landen en was daar ook op gericht.

De DEC achtte het moreel niet te verantwoorden om in Nederland proeven uit te voeren ten behoeve van commerciële activiteiten van een opdrachtgever in het buitenland in een huisvestingssysteem dat in Nederland niet is toegestaan. De DEC heeft aan de onderzoekers aangegeven dat zij het proefplan alleen in behandeling wilde nemen wanneer de proef in een door de Nederlandse wetgeving toegestaan huisvestingssysteem zou worden uitgevoerd.

De onderzoekers hebben vervolgens de bodem van de huisvesting aangepast, maar de bezettingsdichtheid ongemoeid gelaten. De beoogde bezettingsdichtheid was hoger dan toegestaan volgens de Wod. Verder werd het in het aangepaste proefplan de DEC niet duidelijk of de onderzoekers nu een wetenschappelijk doel, dan wel een praktijkgerichte toepassing voor ogen hadden. Bij een wetenschappelijk doel dient voldaan te worden aan de eisen die de Wod stelt. Wanneer het om een toegepaste praktijkproef gaat, dan kan de proef, naar de mening van de DEC, niet in Nederland

uitgevoerd worden omdat de huisvesting niet voldoet aan de Nederlandse regelgeving.

De DEC heeft de betreffende onderzoekers vervolgens uitgenodigd zodat zij tijdens de vergadering met de DEC van gedachten kon wisselen. De onderzoekers hebben toen uitgelegd dat hittestress ook in westerse landen voor kan komen en dat men bewust heeft gekozen voor het simuleren van een Aziatisch land omdat dit enerzijds een belangrijke markt is voor de opdrachtgever en anderzijds een overtuigende vorm van hittestress is.

Om zo efficiënt mogelijk te werken wil de opdrachtgever bij voorkeur wetenschappelijk onderzoek uitvoeren onder praktijkcondities om zo direct de vertaalslag naar de praktijk te kunnen maken.

De DEC gaf aan dat zij grote zorg had omtrent de vraagstelling en vroeg zich af of de opdrachtgever geassocieerd wil worden met een houderijmethode die voor het dierenwelzijn slecht is. De onderzoekers gaven daarop aan dat de opdrachtgever niemand uitsluit van levering van producten.

De DEC heeft vervolgens nogmaals aangegeven dat wanneer men de proef in Nederland uit wil voeren, dit dient te gebeuren volgens de in Nederland geldende ethische normering.

De onderzoekers hebben vervolgens het proefplan aangepast conform de eisen die de DEC stelde. De DEC stelde de goede interactie met de onderzoekers en het resultaat dat dit opleverde zeer op prijs.

Knelpunten die de DEC ervaart:

- Bij de vergunninghouder zijn een aantal Wob-verzoeken (Wet Openbaarheid Bestuur) binnen gekomen waarbij gevraagd is om de Inspectieverslagen van de nVWA. De DEC vindt dat deze inspectieverslagen een persoonlijke perceptie/mening zijn van de betreffende inspecteur, die soms feitelijke onjuistheden bevatten. Er bestaat voor de vergunninghouder geen mogelijkheid om formeel op de inspectieverslagen te reageren. Door het openbaar maken van de inspectieverslagen kan er dus een beeld in de openbaarheid gebracht worden dat niet overeenkomt met de feitelijke werkelijkheid.
- De KC krijgt soms proefplannen die in verband met landsbelang geen uitstel dulden tot de eerstvolgende plenaire vergadering (bijv. het produceren van een noodvaccin). Aan de ene kant heeft de DEC als taak opgedragen gekregen vanuit het Ministerie om proefplannen zorgvuldig te toetsen, aan de andere kant moeten er in opdracht van datzelfde ministerie met grote spoed proeven uitgevoerd worden. Deze dubbelrol van de overheid kan conflicterend zijn.
- De DEC ervaart dat onderzoekers soms erg gemakkelijk een ruim aantal dieren in de proeven willen inzetten. Onderzoekers geven als motivatie vaak aan dat met conform praktijkomstandigheden wil onderzoeken. De DEC heeft daar bij de beoordeling van de proefplannen regelmatig vragen over gesteld. Uit de reactie van de onderzoekers bleek dan vaak dat bij nader inzien er toch met een geringer aantal dieren voldoende proefresultaat behaald kon worden en werd het aantal proefdieren verminderd.

Bijlage 1: Format proefplan

Proefplanformulier

Aanvrager:

Afdeling:

Titel dierproef:

Aanmeldcode / Protocol: (*automatisch gegenereerd als wordt aangemeld via DRS*)

Stadia van de proef:

Vertrouwelijk:

GLP:

Aanmelding VROM (bureau GGO)

Inschaling:

PG-Klasse

Is deze proef wetenschappelijk getoetst en goedgekeurd? ja/nee

Toelichting:

1.a. Met dit onderzoek te beantwoorden concrete vraag:

1.b. Het uiteindelijke doel (Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie):

Doel:

2. Gepland vanaf: <datum> tot < datum>

3. Specificatie giergroepen:

4.a. Nadere aanduiding gebruikte dieren:

4.b. Motivatie waarom is gekozen voor deze diersoort:

4.c. Toelichting voor het aantal gebruikte dieren:

4.d. Herkomst:

Toelichting:

5.a. Accommodatie:

5.b. Huisvesting & Verzorging:

5.c. Voeding:

6.a. Proefschema / proefbehandelingen:

6.b. Te gebruiken SOP's

6.c. Mate van ongerief

6.d. Waaruit bestaat het ongerief en hoe bent u tot uw inschatting van de mate van ongerief gekomen?

7. Welke maatregelen heeft u getroffen om het ongerief tot een minimum te beperken?

Anesthesie:

Pijnbestrijding:

8. Toestand van dieren na einde van de proef:

Toelichting:

9. Welke alternatieven (vervanging, verfijning, vermindering) zijn voor de beschreven experimenten overwogen en waarom zijn deze verworpen?

10. Namen van direct betrokkenen bij de dierproef (artikel 9- en 12-functionarissen):

Tabel registratiecode opties voor aanvraag (K14):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

Bijlage 2: Structurele toetsing

STRUCTURELE TOETSING PROEFPLANNEN		versie: okt. 2006
proefnr:		
dat.		
A. Formeel juridische criteria		
- herkomst dieren		
- verzorging dieren en uitvoering dierproeven door daartoe bevoegden		
- bevoegde onderzoekers		
- aanwezig: specificatie van ongerief.		
Beslissing Art. 14 functionaris: indien niet correct: niet accepteren voor behandeling, terugsturen met argumentatie.		
B. Proefdierkundige criteria		
1	Is vraagstelling duidelijk?	
2.	Vervanging. Zijn er alternatieven in vitro of anderszins Zijn overwegingen om daar niet voor te kiezen valide?	
3.	Is diersoort juist gekozen? a. geschiktheid voor beantwoording van de vraag b. zou "lager" dier ook kunnen?	
4.	Zijn er op- of aanmerkingen ten aanzien van de wetenschappelijke kwaliteit?	
5.	Vermindering. Lijkt de statistische opzet correct, kan het aantal dieren worden verminderd, is er door b.v. samenwerking sprake van optimalisatie van proefdiergebruik.	
- Is proef noodzakelijk? (maatschappelijk cq wetenschappelijk belang)		
- Keuze van de dieren		
6	Verfijning: is waar mogelijk gebruik gemaakt van - diervriendelijke huisvesting/ proefopstelling (verrijking, sociale huisvesting)(j-n-nvt)	
- anesthesie, analgesie (j-n-nvt)		
- euthanasie (j-n-nvt)		
- humane eindpunten + methode (j-n-nvt)		
7.	- aard, frequentie en duur van de ingrepen ? Ook hvh afgenomen cq toegediend materiaal	
- dier eerder gebruikt?		
- bestemming na afloop van de proef		
C. AFWEGING		
1.	- Is het maatschappelijk belang acceptabel (j-n)	
2	- Is het wetenschappelijk belang acceptabel (j-n)	
3.	- Onderschrijft de DEC de mate en specificatie van ongerief, zoals aangegeven? (j-n)	
4.	- Weegt het belang op tegen het ongerief? (j-n)	
D. Beslissing van de DEC: (op basis van bovenstaande punten 1 t/m 6)		
a	POSITIEF ADVIES (eventueel met opmerkingen/ voorwaarden) duur 1 jaar	
b	VOORWAARDELIJK POSITIEF ADVIES (de aanvrager moet binnen een termijn van een maand de vragen naar het oordeel van de DEC op bevredigende wijze beantwoorden. De proef mag wel starten, omdat de DEC akkoord gaat maar toch nog enige verduidelijking wenst.)	
c.	AANHOUDEN (eerst moet aanvrager essentiële aanvullende informatie verstrekken om de oorspronkelijke aanvraag goed te kunnen beoordelen)	
d.	NEGATIEF ADVIES (proef mag niet worden uitgevoerd)	

Bijlage 3: Proefplannen waarover een advies is uitgebracht

Coderingen gebruikt in de tabel:

bespreking en vragen	
Wettelijke bevoegdheden en regelgeving: 1 Verantwoordelijk onderzoeker 2 Andere regelgeving 3 Bevoegdheid/deskundigheid 4 Toezicht tijdens experiment 5 6	3 V's 24 Vermindering (statistische onderbouwing aantal dieren) 25 Verfijning (o.a. kooiverrijking) 26 Vervanging Gegevens proefdieren 27 Diersoort 28 Herkomst dieren 29 (Schatting) omvang fokoverschotten 30 Bestemming overtollige dieren/hergebruik 31 Leeftijd/ gewicht 32 Identificatie Ongerief 33 Inschatting ongerief 34 Aangetast fenotype 35 Beschrijving van het ongerief 36 Klinische verschijnselen Diversen 37 (Tussentijdse) rapportage 38 Huisvesting en verzorging 39 Coderingen 40 Helderheid in taalgebruik/ tekstuele aanpassingen 41 SOP's/ protocollen 42 Overig
Ethische afweging 7 Doel onderzoek/vraagstelling 8 Belang onderzoek: wetenschappelijk en/of maatschappelijk 9 Wetenschappelijke beoordeling 10 Ethische afweging, overig 11 Afstemming tussen onderzoeksgroepen 12 13	
Het experiment 14 Proefopzet 15 Biotechnische handelingen 16 Anesthesie/analgesie 17 Euthanasie 18 Humane eindpunten 19 Eerst pilot uitvoeren 20 Looptijd 21 Fasering 22 Controlegroepen 23 Teststoffen	

voorwaarden	
1	geen
2	informatieve vragen beantwoorden
3	vragen beantwoorden, proefplan aanpassen
4	nieuw proefplan aanleveren
5	terugkoppeling onderdelen of handelingen experiment
6	onderzoeker ter vergadering uitgenodigd
7	overig

advies	
A	positief
B	voorwaardelijk positief
C	aanhouden
D	afwijzen
E	positief advies door een DEC elders

diersoort			
Muizen	01	Paarden	41
Ratten	02	Varkens	42
Hamsters	03	Geiten	43
Cavia's	04	Schapen	44
And. Knaagdieren *	09	Runderen	45
Konijnen	11	And. Zoogdieren *	49
Honden	21	Kippen	51
Katten	22	Kwartels	52
Fretten	23	And. Vogels *	59
And. Vleeseters *	29	Reptielen *	69
Prosimians *	31	Amfibieën *	79
Nieuwe wereld apen *	32	Vissen *	89
Oude wereld apen *	33	Cyclostoma	91
Mensapen *	34		

* Dieren nader te specificeren

doel	
A. Onderzoek t.b.v. de toepassing in de mens met betrekking tot:	
- de ontwikkeling van immuunsera, vaccins, of andere biologische producten	1
- productie, controle of ijking van immuunsera, vaccins of andere biologische producten	2
- de ontwikkeling van geneesmiddelen	3
- de productie, controle of ijking van geneesmiddelen	4
- de ontwikkeling van medische hulpmiddelen of toepassingen	5
- de productie, controle of ijking van medische hulpmiddelen of toepassingen	6
- andere ijkingen	7
Onderzoek t.b.v. de toepassing in het dier met betrekking tot:	
- de ontwikkeling van immuunsera, vaccins, of andere biologische producten	8
- productie, controle of ijking van immuunsera, vaccins of andere biologische producten	9
- de ontwikkeling van geneesmiddelen	10
- de productie, controle of ijking van geneesmiddelen	11
- de ontwikkeling van veterinaire hulpmiddelen of toepassingen	12
- de productie, controle of ijking van veterinaire hulpmiddelen of toepassingen	13
- andere ijkingen	14
B. Onderzoek naar schadelijkheid van stoffen met betrekking tot:	
- stoffen bestemd voor gebruik in de agrarische sector	15
- stoffen bestemd voor gebruik in de industrie	16
- stoffen bestemd voor gebruik in het huishouden	17
- stoffen bestemd voor gebruik als cosmeticum of toiletartikel	18
- stoffen bestemd voor gebruik als toevoegingen in voedingsmiddelen voor menselijke consumptie	19
- stoffen bestemd voor gebruik als toevoegingen in voedingsmiddelen voor dierlijke consumptie	20
- stoffen die voorkomen in tabak of rookwaren	21
- stoffen, die schadelijk (kunnen) zijn voor het milieu (anders dan hierboven bedoeld)	22
- andere stoffen dan hierboven bedoeld (s.v.p. toelichten)	23
C. Het herkennen of opsporen (anders dan in de uitoefening van de diergeneeskunde op het betrokken dier) van:	
- ziekten bij de mens	24
- andere lichamelijke kenmerken bij de mens (bijv. zwangerschap)	25
- ziekten bij het dier	26
- andere lichamelijke kenmerken bij het dier	27
- ziekten of kenmerken bij planten	28
D. Het verschaffen of ontwikkelen van kennis van het menselijke of dierlijke lichaam of van handvaardigheid in het verrichten van ingrepen daarop	
	29
E. Een antwoord te verkrijgen op een wetenschappelijke vraag met betrekking tot:	
- kanker bij de mens (exclusief het vaststellen van potentiële carcinogenen)	30
- hart- en vaatziekten bij de mens	31
- geestesziekten of ziekten van het zenuwstelsel bij de mens	32
- andere ziekten bij de mens	33
- andere lichamelijke kenmerken bij de mens	34
- het gedrag van dieren	35
- ziekten bij dieren	36
- een andere wetenschappelijke vraag	37

aanmeldcode	bespreking	vragen	voorwaarden	advies	soort	doel	begin	einde	opmerkingen
2011001.c		15	2	A	45	36	150211	160611	
2011002.a		14 18 23 38	3	B	45	8	100111	300611	herhaald ongewijzigd
2011003.b		15 18	3	B	44	8	070211	310311	
2011004.b		15 16 18 23 25 27 35	3	B	4	8	100211	290311	
2011006.b	7 25		1	A	4	2	150211	150212	
2011007.b		33 35 35	3	B	42	36	010611	211111	
2011008.a		9 24	3	B	51	37	010211	010411	
2011009.a		7 38 40	3	B	11	28	010311	311211	
2011011.b		40	1	A	42	36	090211	020311	
2011005.a			1	A	89	37	060211	120511	
2011-02	7 24	7	3	B	51	36	090311	130411	
2010-35			1	A	51	37	0111	0211	herhaald
2010152.b			1	A	1	37	090211	170311	
2011-01			1	A	45	37	0211	0311	
2011010.b			1	A	51	37	140311	300511	
2011012.b			1	A	45	35	280111	300611	
2011014.c	40	3 8 9 24 37	3	C	89	37	150311	311211	
2011015.b		14 19 24 38 40	3	C	89	37	150311	311211	
VA2011_03			1	A	89	37	150311	300411	
2011017.a		9 14 15 16 18 27 41	3	B	42	33	020511	170611	
2011018.		14 24 25 33 38 39 40	3	B	42	3	010411	310312	
2011019.a	42	16 39	3	A	44	8	110411	090511	
SERO2011	15	18 38	3	A	42	8	10111	311211	
SAFE2011	15	18 38	3	A	42	8	10111	311211	
2011016.a		7 38 40 41	3	B	51	37	50411	100511	
2011-03		24 25 33 36	3	B	42	37	311	212	
VOC-51		1 7 9 14 24 33 38 40	3	B	42	37			
ST1103		1 7 14 31 33 38 40 42	3	C	42	36	70311	180311	
2011013.a			1	A	45	13	10211	310112	
2011-04			1	A	52	37	311	411	herhaald ongewijzigd
2011-05			1	A	51	37	311	411	
2011024.b		14 18	3	C	1	1	160311	300611	
2011025.b	7	40	1	A	1	1	160311	300611	
2011027.b		7 14 15	3	C	1	1	160311	300611	
VA2010_29		24 25 26	3	B	89	37	010411	311212	
2011-06	23	7 15 17 23 25 38 40	3 7	C	51	36	270411	010611	
2011029.a			1	A	51	8	200511	240611	
2011032.a		7 15 40	3	C	44	8	090511	270611	
2011035.a		39 42	3	A	89	37	010411	311211	
ST1103		36	3	A	42	37	040411	150411	2 ^e keer in DEC
2011020.a		8 35 39	3	B	89	27	150411	301111	

2011031.a		23	3	B	51	36	160511	240611	
2011033.a		39	3	A	89	37	150411	311211	
2011034.a		7 14 16 23 41	3	C	51	30	40411	290711	
2011021.b			1	A	44	26	10311	311211	
2011022.a			1	A	1	9	10411	310312	herhaald ongewijzigd
2011023.a			1	A	1	26	10411	310312	herhaald ongewijzigd
2011026.a			1	A	45	29	10411	311211	
2011028.a			1	A	89	37	110411	120911	
2011030.a			1	A	45	9	10411	311211	herh. 2010185 i.v.m. lage titer
VA2011_09	3 14 16 24	16	2	A	89	37	010511	311211	
2011037.b		18 23	3	A	4	8	250411	060611	herhaald ongewijzigd tov 2011004.d
2011038.b	7		1	A	51	37	020511	311211	
2011039.a		15 33 39 40	3	B	51	36	130611	190711	
2011040.c		7 9 14 15 39 40 42	4 6	C	42	36	300511	310711	
2011043.a	24		1	A	1	9	010611	310512	doorlopend proefplan, 15 batches
2011044.a		33	2	A	1	1	150511	310711	
2011045.a		14 33	3	B	1	1	150511	310711	
2011-07	7	1 14 15 26 38 40	3	C	42	37	611	612	
2011047.b		14 27 33 39 42	3	B	42	37	010511	311211	
2011050.a	7	3 7 38 40	3	B	51	8	10611	10711	herhaald ongewijzigd
2011051.a		18 25 30 39 40	3	C	51	8	300511	300611	
2011052.a	38	24	3	A	51	36	090511	311211	herhaald ongewijzigd, doorlopend
2011041.b		23	3	A	89	37	290411	280412	
2011042.b	24		1	A	89	37	20511	41111	
2011046.a			1	A	89	36	150511	301211	
2011-08	7 8	7 14 18 24 38 40	3	C	3	1	711	312	
2011048.a			1	A	89	37	10511	10811	
2011053.a		22 40 42	3	B	89	37	180411	120412	
2011036.a			1	A	44	29	240511	230512	doorlopend proefplan
2011-09			1	A	51	37	511	711	
2011-10			1	A	51	37	60511	180412	
2011-11			1	A	51	37	511	711	
2011049.a			1	A	89	35	20511	300412	
VA2011_18			1	A	89	37	10611	311212	
2011055.c	7 8 14		1	A	1	36	140511	110811	
2011056.a		15 17 39 40 42	3	B	89	37	010611	311211	
2011063.a		15 39 40	3	A	51	8	020811	041011	
2011064.a		24	3	B	1	1	010611	300911	
2011065.b	7	7 14 15 24 25 38	3	B	45	8	200611	11111	
2011-12	24		1	A	51	37	711	1211	
2011-15		24 33 38	3	B	42	37	711	112	
2011066.a	8	8 14 18 25 31 39	3	C	42	37	10711	10212	
2011054.a			1	A	45	37	10611	11111	
2011-13			1	A	45	37	711	811	

2011-14			1	A	45	37	611	711	
IBV-10-20-772			1	E	51	9	270111	221211	
MHD11.13.001			1	E	42	8	240111	10311	
AVI 09-12-123			1	E	51	37	110110	150210	
FMD11.70.184			1	E	45	9	290411	310511	
FMD 11.70.190			1	E	45	8	290411	20511	
FMD 11.70.191			1	E	45	8	160511	190511	
FMD 11.70.192			1	E	45	9	270511	280611	
EXP 11.016			1	E	21	37			
CMI 10.063			1	E	42	9			
CMI 11.13.002			1	E	42	9	20511	10611	
MHO 11.011			1	E	42	9			
2011057.b		14 15 18 24	3	B	4	9	010711	300612	doorlopend, herhaald ongewijzigd
2011058.b		14 15 18 24	3	B	4	9	010711	300612	doorlopend, herhaald ongewijzigd
2011060.c		15 18 22 40	3	B	4	9	010711	300612	doorlopend, herhaald ongewijzigd
2011061.c		15 18 22 40	3	B	4	9	010711	300612	doorlopend, herhaald ongewijzigd
2011067.b	25	18 19 33	3	B	45	1	010611	311211	
2011069.b		18 39	3	B	44	36	071111	051211	
2011070.a	7	15	2	A	44	8	nmb		
2011072.a		38	1	A	45	36	010811	311211	
2011073.b			1	A	1	1	010711	011211	
2011075.a		14 33 40	3	C	1	1	010811	311011	
2011078.a		11 40	3	B	1	1	010811	311011	
2011081.a	27	8 40 42	3	A	42	37	150811	160911	
2011082.a	15	39 42	3	A	45	37	031011	060212	
2011083.a		24 39 40	3	A	42	8	010811	311011	
2011-17		39	3	A	51	37	0911	0911	
2011084.b		30 40	3	A	44	36	150811	310811	
2011085.a	24	14 18	3	A	1	8	240811	281211	
2011087.a			1	A	51	36	140911	191011	
2011059.b		15 18	3	B	4	9	010711	300612	
2011062.b		15 18	3	B	4	9	010711	300612	
2011074.a	28	25 31	1	A	42	13	010811	310712	
2011076.b		15 24 25 33 38 42	3	C	51	37	010911	311211	
2011077.a	8	33 38 40	3	A	42	36	210711	300112	
2011079.a		16	3	A	89	37	10811	50612	
2011080.a		16	3	A	89	37	10811	310712	
2011-16		24 38 40	3	A	51	37	711	811	
2011-18		14 15 38 38	3	B	51	37	911	1211	
22115D00		14 24	3	C	42	37	310811	301111	
2011086.c	33	16	3	A	51	36	10811	220811	herhaald ongewijzigd
2011068.a			1	A	11	9	70611	301111	herhaald ongewijzigd van 2010142.d
2011071.b			1	A	42	26	10711	311211	
2011088.b	7 10	11	3	C	45	1	260911	211109	
2011089.b		14 40	3	C	51	36	101011	091211	

2011090.b	7 10	24	3	C	45	8	260911	251111	
2011093.b		18 25 26 33	3 5	A	1	8	140911	41011	
2011094.b		18 25 33	3	A	1	8	180911	181011	
2011095.b		42	3	A	45	8	310711	311211	herhaald
2011096.b		24	3	A	45	8	010811	311211	herhaald
2011097.b		40	3	C	42	8	010811	311211	
2011098.a			5	A	42	8	150811	311211	
BG 1107		17 18 24 36 38 40 42	3 6	C	51	37	1011	1111	
2011099.a		14 15 24 25	3	C	51	37	010911	311211	
2011100.a		39	3	A	42	8	310811	300812	
2011103.a		8 42	3	C	45	37	010911	011111	
CT 1101		14 15 40	3	C	45	37	0911	1111	
2011101.a			1	A	42	9	310811	311211	
2011102.a		24 39	3	A	89	37	010911	311211	
2011-20		14 24 38	3	C	51	371	911	1011	
2011091.c			1	A	51	37	10911	20911	
2011092.b			1	A	51	37	60911	181011	
2011-19			1	A	51	13	911	1111	
AIC- 225.10.D.02			1	A	51	37	120911	241011	
2011106.a	8	7 14 23 35 38	3	C	42	5	031011	231211	
2011107.a	24	40	3	C	1	37	011111	301012	jaarlijkse verlenging
2011108.a	30		1	A	45	9	260911	310812	jaarlijkse verlenging
2011111.b		24 25 28 31 35 42	3	A	43	36	211111	130212	
2011112.b	8 21 35	35	3	C	42	36	311011	141111	
2011113.b		17	2	A	1	8	301111	161211	
2011114.b		15 39	3	A	1	8	21111	211211	
2011115.a		18	3	A	49	1	111011	101012	
2011116.a	11 14	14	3	C	1	1	111011	311211	
2011117.b	7 8	7 14 25 28 33 42	3 6	C	42	33	311011	300312	
BB-1110	8	2 7 8 38 40	4 6, 3	C, C	51	37	1011	1111	
2011118.a		14 33 40	3	A	1	1	261011	311211	
2011119.a		21 40	3	A	1	1	261011	311211	
2011120.a		15 16 24 38 40	3	B	51	8	11111	311211	
2011104.b		27 33 40	3	A	89	37	150911	140912	KC
2011105.b		33 40	3	A	89	37	10911	310812	KC
2011110.b		39	3	A	51	37	81111	80512	
2011-21		17 15 38 40	3	A	51	13	1011	1111	
2011-22	18		1	A	51	13	1011	1011	
2011-23	18 38	30 38	3	A	51	37	1011	1211	
2011121.a		27 39	3	A	89	37	221011	311211	
2011109.b			1	A	51	37	111011	151111	
2011123.b	21 42	4 28	3	A	42	37	311011	251111	
2011124.b	30		1	A	45	9	011111	311211	
2011126.b	15 26	7 27 40	3	A	1	1	271011	290212	
2011152.a	17 25 27	24 27 39 40	3	C	1	1	011111	311211	
2011129.b	15	18	3	A	49	1	011111	311012	
2011-26	38	24	3	C	51	36	1211	0112	
2011-27	14	25	1	A	45	37	1211	0212	
2011130.		27	3	C	45	1	281111	150612	
2011131.a		15	1	A	51	8	141111	100112	
2011132.b		26 38 41	3	A	42	37	011111	310112	
2011133.a		15 16	3	A	45	37	071111	071112	
2011135.a		39 40 41	3	A	42	3	211111	311211	
2011137.a			1	A	42	9	311011	091211	

2011122.a		14 24 25 39 40	3	A	1	1	41011	301111	KC
2011-25			1	A	51	37	1111	112	
2011125.a			1	A	44	26	311011	311211	herhaald ongewijzigd
2011127.b			1	A	51	37	11111	1211	
2011-24			1	A	51	37	1211	112	
2011134.b			1	A	51,59	15	31111	11112	
2011136.b			1	A	45	37	71111	301211	
11-014			1	E	42	37	10411	310312	
FMD 11.70.281			1	E	45	8			
FMD 11.70.282			1	E	45	8			
FMD 11.70.283			1	E	45	9			
2011141.a		23 33 39 42	3	A	1	2	010112	311212	
2011143.b		7 15 24 25	3	B	51	37	121211	141211	
2011144.a		15 40 42	3	A	4	2	010112	311211	
2011145.a		2 42	3	A	11	28	010112	311211	jaarlijks terugkerend
2011146.b		15 24 35 40	3 6, 4	C, C	42	37	160112	040312	
2011147.b	14	16 25	3	A	42	9	110112	180112	
ST120x	10	7 8 10 15 18 24 33 40 42	3	C	42	37			
2011148.a		40	3	A	49	1	010112	011212	herhaald gewijzigd
2011149.a	32	18 39 40	3	B	51	36	010112	010312	
2011151.a		39	3	A	1	36	211211	180112	
2011138.a		15 27 31 40 42	3	A	51	26	101111	101211	via mail plenair beoordeeld
2011140.a		15 39	2 3	A	45	6	10112	311212	
2011142.a		9 15 18 39	3	A	4	9	40112	180212	herhaald ongewijzigd
AIC- 999.84.T.12		25 27 38	3	A	2,42,51	37	010112	311212	
2011-29		24 35	3	A	51	36	1211	1211	
2011139.a			1	A	89	37	11211	11112	
2011-28			1	A	45	37	21211	300412	
2011150.a			1	A	51	37	121211	60212	
2011153.b	24	33 40	3	A	29	9	010112	311212	jaarplan, herhaald ongewijzigd
2011154.b		11 18 30 40	3	A	29	9	010112	311212	jaarplan, herhaald ongewijzigd
2011156.b		24 38 39 40	3	A	51	26	010112	311212	jaarplan, herhaald ongewijzigd
2011157.a		30 39	3	A	51	26	010112	311212	jaarplan, herhaald ongewijzigd
-		11 15 18 38 40 41	3	A	42	8	010112	311212	jaarplan, herhaald ongewijzigd
-		24 38 40 41	3	A	42	8	010112	311212	jaarplan, herhaald ongewijzigd
2011162.		18 40	3	A	59	8	300112	280212	
2011163.b		27 31 38 40 42	3	B	42	36	180112	010212	
2011155.b		7	3	A	51	37	11212	311212	
2011158.b	7		1	A	51	37	50112	10412	
2011160.a			1	A	89	37	20112	311212	

2011-30		24 40	3	C	51	11	312	412	
-		38	1	A	51	37	60212	230212	
2011161.a		14 35 39	3	A	89	37	150112	311212	
-			1	A	51	37	310112	60312	
2011159.a			1	A	45	37	10112	311212	jaarplan, herhaald ongewijzigd
2011164.a			1	A	89	37	10112	300512	
PCV- 11.12.271			1	E	89	8	1011	1111	